

Svenska Aktuarieföreningen

2016-11-18

Finansinspektionen
Box 7821
103 33 Stockholm

Remissvar, FI Dnr 15-17483

Svenska Aktuarieföreningen har som remissinstans fått möjlighet att ge sina synpunkter på Finansinspektionens "Förslag till ny trafikljusmodell".

Avsikten är att den nya trafikljusmodellen ska tillämpas för tjänstepensionsverksamhet i försäkringsföretag respektive tjänstepensionskassor som verkar under sina respektive övergångsregler. Dessa kommer nedan att kallas "Tjänstepensionsföretag(en)" alternativt "Företagen".

Aktuarieföreningen är principiellt för riskbaserade kapitalkrav och att ett riskbaserat kapitalkrav fastställs i lag i den kommande tjänstepensionsregleringen.

Aktuarieföreningen välkomnar att trafikljusmodellen justeras för att vara så ändamålsenlig som möjligt i väntan på att den kommande tjänstepensionsregleringen träder i kraft. Vi är positivt inställda till att följande delar tas bort från trafikljusmodellen: riskmarginalen, slumpfelet för försäkringsrisker, samt räntegolvet vid värdering av försäkringstekniska avsättningar. Dessa positiva förändringar är dock relativt små i förhållande till de totalt sett stora förändringar som Finansinspektionen föreslår utan en grundlig konsekvensanalys. **Aktuarieföreningen avstyrker därför förslaget till ny trafikljusmodell enligt förslaget**, men ser fram emot att så snart som möjligt ta ställning till ett omarbetat förslag baserat på remissvaren och den testrapportering som vissa företag nu gör. Sammanfattningsvis bygger avstyrkan på följande:

- Finansinspektionen har i förslaget utformat ett helt nytt riskbaserat solvenssystem, med riskberäkningar och kalibrering som varken återfinns i nuvarande trafikljus eller i standardformeln för Solvens 2. Enligt Finansinspektionen är förslaget anpassat till tjänstepensionsverksamhet, men Finansinspektionen beskriver inte på vilket sätt så är fallet.
- Det saknas genomgående motivering till valda stressnivåer, vilket gör att kapitalkravet kan uppfattas som godtyckligt.
- Implementerings och remisstid är, även obeaktat det faktum att en ny rörelsereglering är på gång, orimligt kort. Med så stora förändringar och kort implementeringstid krävs en lång infasningsperiod.

- Vi uppfattar att Finansinspektionens intentioner med det förändrade trafikljuset (uttryckta i Frågor och svar) är att föregå utformningen av kapitalkrav i en framtida reglering för tjänstepensionsföretag. Aktuarieföreningens uppfattning är att kapitalkrav i en framtida reglering ska fastställas i lag och inte av Finansinspektionen.
- Mot bakgrund av de omfattade förändringarna saknas det en grundlig konsekvensanalys för försäkringstagarna, de försäkrade och samhället. En uppenbar risk som borde belysas ingående är att införandet av den föreslagna modellen kommer att resultera i förändringar i tjänstepensionsföretagens tillgångsportföljer, med långtgående konsekvenser för de försäkrade i form av förväntat lägre pensioner och förväntat högre premier för försäkringstagarna. Vidare är det inte klarlagt i vilken omfattning de föreslagna ändringarna är förenliga med aktsamhetsprincipen. Konsekvensanalysen bör också omfatta en bedömning av framtida relation till kapitalkrav för tjänstepension ute i Europa.

Vi har förståelse för att Finansinspektionen har ett behov av att på egen hand kunna analysera effekterna av olika framtida marknadsscenarioer inklusive hur förändringar i UFR påverkar tjänstepensionsföretagen. Det är dock viktigt att detta behov inte sammanblandas med trafikljusets kapitalkrav. I syfte att stärka Finansinspektionens möjlighet att analysera tjänstepensionsföretagen föreslår vi att Finansinspektionen begär in kassafloodesprognoser från företagen med jämna mellanrum.

Övergripande kommentarer

Vi vill börja med att poängtera att tjänstepensionsföretagen hanterar trafikljuset som ett reellt kapitalkrav, och inte "bara" som ett tillsynsverktyg för Finansinspektionen. Det finns ingen styrelse som inte vill undvika rött trafikljus. Oavsett finansiell situation kommer, allt annat lika, sannolikheten för rött ljus att öka – något som respektive styrelse har att förhålla sig till. Det kommer därmed att påverka investeringsbeslut och leda till omallokeringar i placeringsportföljer. Företagen har idag olika finansiell ställning och har olika stora avstånd till rött ljus. En inte alls otänkbar händelsekedja är att de företag som har sämst finansiell ställning känner sig tvingade att omedelbart, eller vid endast relativt små sättnings på marknaden, röra sig bort från av Finansinspektionen angivna riskfyllda placeringar (d v s nära nog allt utom svenska räntebärande tillgångar). Detta påverkar i sin tur tillgångspriserna och får ytterligare aktörer att tvingas agera i samma riktning. Finansinspektionen borde göra en ordentlig konsekvensanalys där bland annat denna typ av risker belyses.

Man kan genom att läsa remisspromemorian få intrycket av att ju strängare kapitalkrav desto bättre för den försäkrade och försäkringstagarna i alla lägen. Finansinspektionen kan genom strängare kapitalkrav styra företagens produktutformning för nyintjänande. För befintliga bestånd är dock kapitalet och garantierna vad de är oavsett vilka förändringar Finansinspektionen gör. Ökade kapitalkrav kommer allt annat lika leda till försiktigare placeringar för att med rimligt hög sannolikhet undvika rött trafikljus. Detta till en kostnad av lägre förväntad pension för de försäkrade och högre förväntade premier för försäkringstagarna. Detta faktum bör framgå i en konsekvensanalys.

Finansinspektionen pekar i promemorian på stabilitetsprincipen respektive soliditetsprincipen. Däremot nämns inte något om aktsamhetsprincipen och det faktum att alltför försiktiga placeringar inte är aktsamt. Har trafikljuset idag verkligen den starka, ensidiga, kopplingen till stabilitetsprincipen och soliditetsprincipen som Finansinspektionen beskriver?

Vi ställer oss frågande till varför Finansinspektionen väljer att utforma ett eget riskbaserat solvenssystem, med riskberäkningar som vare sig återfinns i nuvarande trafikljus eller i standardformeln för Solvens 2. Förslaget skulle om det blir verklighet innebära en i många fall kraftig ökning av kapitalkrav, i många fall betydligt över de krav som gäller i Solvens 2. Av remisspromemorian framgår att syftet med förslaget är att göra trafikljuset mer anpassat till tjänstepensionsverksamhet istället för som idag, då trafikljuset är anpassat skadeförsäkring och livförsäkring inklusive tjänstepensionsverksamhet. En intressant fråga som då uppstår är hur Finansinspektionen kommer att förhålla sig till de interna kapitalmodeller som Solvens 2-bolagen med tjänstepensionsverksamhet idag använder sig av. I ljuset av Finansinspektionens syfte med förslaget, och det faktum att Finansinspektionen inte höjer konfidensnivån över de 99,5 procent som gäller för nuvarande trafikljus, bör Finansinspektionen tydligt beskriva hur det kan komma sig att kapitalkrav i förslaget kan skilja sig så mycket mot dagens kapitalkrav enligt trafikljuset. Givet oförändrad konfidensnivå måste ju detta rimligen vara ett kraftigt underkännande av den process som ledde fram till dagens trafikljus. Det saknas vidare en analys av i vilken utsträckning den valda konfidensnivån 99,5 procent är lämplig för tjänstepensionsverksamhet, i de fall arbetsgivarens utfästelse av tjänstepension utgör grunden för utfästelser.

UFR

Att UFR i sig är en parameter som kan variera över tid är rimligt såvida de årliga förändringarna inte är för stora, men att kraftigt stressa UFR så som Finansinspektionen föreslår är tveksamt, särskilt i ljuset av att det inte är en marknadsrisk man då stressar utan en regelrisk och att tidshorizonten enligt FI:s promemoria är ettårig. Vår bedömning av Finansinspektionens syfte med den kraftiga UFR-stressen är att kunna göra olika scenarioanalyser vad gäller framtida lågräntemiljöer. Aktuarietjänstens uppfattning är att Finansinspektionen istället för att kraftigt ändra trafikljuset kan uppnå samma sak genom att begära in kassaflödesprognoser från företagen med jämna mellanrum, och sedan på egen hand räkna ut avsättningarnas storlek med olika räntekurvor.

Vid uformningen av räntestress på långa durationer bör beaktas att detta i stor omfattning berör förmånsbestämda planer som i Sverige är i Runoff. Vidare ska denna typ av scenarios behandlas i företagens ORSA-arbete (gäller ej tjänstepensionskassorna).

Fond-/depåförsäkring

Vad gäller fond-/depå försäkring vill Finansinspektionen bespara företagen att göra en kassaflödesvärdering av försäkringsåtagandena. Samtidigt vill Finansinspektionen att företagen ska göra beräkning av kapitalkrav i form av rörelserisk – vilken rimligen endast kan göras efter att alla relevanta kassaflöden beräknats. För övrigt saknas beskrivning av hur nuvärdet av kassaflöden ska beräknas, exempelvis val av räntekurva och metod.

Beskrivningen av beräkning av kapitalkrav för rörelserisk är antingen otydlig eller inkonsekvent. Avkastningsskatt är ingen kostnad för företagen och borde således inte vara en komponent i den av Finansinspektionen beskrivna metoden för beräkning av rörelserisk. Framtida utbetalning av avkastningsskatt minskar visserligen företagens framtida intäkter i form av rörliga avgifter och rabatter från fondförvaltare, på samma sätt som utbetalning av framtida pensionsförmåner gör. Effekter av utbetalning av framtida avkastningsskatt borde

dock rimligen redan vara inkluderade i det stressade scenariots kassaflödesprognos för framtida intäkter från administrationsavgifter och rabatter från fondförvaltare. Däremot borde provisioner vara en ytterligare komponent för företagets utgifter.

Rörelserisken för fondförsäkring verkar onödigt förenklad och det saknas koppling till företagets riskprofil, exempelvis storleken på aktieinnehaven i de underliggande fonderna. Vi tycker att trafikljuset istället kunde utgå från stresstest av de dominerande riskerna för fondförsäkring, d.v.s. aktierisk, annullationsrisk och kostnadsrisk. Detta skulle spegla varje företags individuella riskprofil bättre.

En liten anmärkning: i texten på sidan 2 (Förslag till anvisningar till ny trafikljusmodell) står det att finansiella riskerna inte ska stresstestas för fond- och depåförsäkring. På sidan 18 avsnitt J10 står det att "Minskningen kan ses som en kombination av negativa förändringar i innehavens markandsvärde...", vilket är något inkonsekvent. Vidare framgår av sidan 17 att beräkning av parameterfel ska göras, en sådan beräkning saknas dock i förslaget.

Annulationsrisk

Beräkning annullationsrisk V' - MVT tillför i princip inget ur ett kapitalkravsperspektiv utan medför endast orimliga kostnader för implementering. Finansinspektionen skriver "underkonsolidering av individuella försäkringsavtal" och att försäkringstagare kan få med sig kapital som överstiger "det kapital som faktiskt finns för det specifika avtalet". I traditionell försäkring finns inte kapital per försäkring och det finns ingen konsolideringsnivå på individuella försäkringsavtal. Konsekvenserna av högre allokerad återbäring på enskilda försäkringar, jämfört med verklig avkastning, påverkar den kollektiva konsolideringen och/eller den allokerade återbäringen på andra avtal i företaget. Detta är därmed redan återspeglat i allokeringen på försäkringarna i företaget. Mot bakgrund av detta finns inga motiv till denna stress. Det är dessutom komplext och dyrt att införa beräkningarna, som ej heller fångar de komponenter som, utöver avkastningen, kan generera överskott i verksamheten. Om Finansinspektionen trots allt vill att tjänstepensionsföretagen ska värdera annullationsrisken vid underkonsolidering så är en rimligare ansats att annullationsrisken beräknas totalt per återbäringskollektiv som V' -Fördelningsbara tillgångar i de fall V' överstiger fördelningsbara tillgångar, samt att eventuell marknadsvärdesjustering ska beaktas.

Korrelation

Finansinspektionen har, "baserat på en expertbedömning om att sambandet mellan livförsäkringsrisker och finansiella risker är svagt, men sannolikt skilt från 0" kommit fram till ett korrelationsantagande på 0,25. Motivet är bland annat "tänkbara samband" mellan annulation och utveckling på finansmarknaderna. Rimligen är långlevnadsrisken den största försäkringsrisken i tjänstepensionsföretag. Givet att korrelationen mellan långlevnadsrisken och risker på finansmarknaderna borde vara mycket låg eller negativ, anser Aktuarieföreningen att ett korrelationsantagande på 0 mellan finansiella risker och försäkringsrisker är det mest lämpliga.

Finansinspektionen bör även tydligt motivera de korrelationsantaganden som används mellan olika försäkringsrisker. De korrelationsantaganden som föreslås dels mellan annullationsrisk och rörelserisk inom fond/depå, dels mellan sjuklighet och dödlighet är inte alls självklara. Om inte Finansinspektionen i detalj kan redogöra för de

korrelationsantaganden man nu föreslår är nog en rimligare ansats att sätta korrelationsantagandena till 0.

Om Svenska Aktuarieföreningen

Svenska Aktuarieföreningen utgör en sammanslutning av personer, som utövar aktuariell verksamhet i Sverige eller eljest har intresse för sådan verksamhet eller därmed besläktad vetenskaplig forskning. Föreningens ändamål är bland annat att främja aktuarievetenskapen, att främja god utbildning och vidareutbildning av aktuarier samt att avge yttranden om ämnen inom föreningens intresseområden.

För Svenska Aktuarieföreningen

Jan Åke Persson
Ordförande